

AANVULLENDE MEMORIE NA HEROPENING VAN DE DEBATTEN

VOOR:

1. **de Koninklijke Kring van Officieren van de Lokale Politie V.Z.W.**, met maatschappelijke zetel te 2000 Antwerpen, Oudaan 5

- 2.1. BAATS Bruno, wonende te 2400 Mol, Broekstraat 14
- 2.2. BACKAERT Luc, wonende te 9340 Lede, Bellaertstraat 103
- 2.3. bastiaenssens Mark, wonende te 2180 Zwijndrecht, Maria Theresialei 13
- 2.4. BORTSEL Eric, wonende te 3510 Kermt, Molenstraat 36
- 2.5. BUEDTS Irene, wonende te 2820 Bonheiden, Dijleweg 110
- 2.6. BYLOOS Joseph, wonende te 3700 Tongeren, Maastrichterstraat 10
- 2.7. CLAUS Koen, wonende te 2170 Antwerpen, Doelhofstraat 16
- 2.8. COEN Willy, wonende te 3190 Boortmeerbeek, Marsweg 26
- 2.9. CORLUY Kathleen, wonende te 9120 Beveren, Pastoor Steenssensstraat 21
- 2.10. DE BAECK Erik, wonende te 1840 Londerzeel, Linde 76
- 2.11. DE BELDER Karel, wonende te 2800 Mechelen, Wittebroodstraat 21
- 2.12. DE BRUYNE Sonia, wonende te 2100 Antwerpen, Oude Bosuilbaan 128
- 2.13. DE CLERCK Willy, wonende te 2390 Malle, Kersenlaan 1
- 2.14. DE JONGHE Marc, wonende te 9120 Beveren, Cortewalledreef 41
- 2.15. DE KOCK Luc, wonende te 2920 Kalmthout, Van Nu en Strakslaan 4
- 2.16. DE MEULEMEESTER Kris, wonende te 8470 Zevekote, Pastoriestraat 14
- 2.17. DE VIL Marc, wonende te 2840 Rumst, Hans Melinclaan 12
- 2.18. DE WACHTER Jan, wonende te 2070 Zwijndrecht, Neerbroek 124
- 2.19. DE WANDELEER Bart, wonende te 9300 Aalst, Brusselsesteenweg 60
- 2.20. DE WISPELAERE André, wonende te 2150 Borsbeek, Hulgenrodestraat 63
- 2.21. DE WITTE Luc, wonende te 9170 Sint-Gilles-Waas, Blokstraat 4
- 2.22. DECEUNINCK André, wonende te 8470 Gistel, Sneeuwuitjesstraat 22
- 2.23. DEVALCK Frank, wonende te 1654 Huizingen, Koningin Fabiolalaan 12
- 2.24. DEVEMIE Jean Luc, wonende te 9600 Ronse, Viermaartlaan 4
- 2.25. DEVOGHT Jos, wonende te 2920 Kalmthout, Kapellensteenweg 32
- 2.26. DILLEN Walter, wonende te 2930 Brasschaat, Max Hermanslei 194
- 2.27. DRIESSENS Eric, wonende te 2950 Kapellen, Poeldreef 17
- 2.28. DUPONT Guido, wonende te 2170 Antwerpen, Alkstraat 1µ
- 2.29. EERDEKENS Roger, wonende te 3530 Houthalen, Hoogstraat 1A
- 2.30. FABRE Werner, wonende te 9120 Beveren, Vlasbloemstraat 18
- 2.31. FAES Tanja, wonende te 2960 Brecht, Venusstraat 22
- 2.32. FLOREN Bruno, wonende te 2990 Wuustwezel, Mansionstraat 62
- 2.33. GEENS Luc, wonende te 2220 Heist-op-den-Berg, Bossestraat 66
- 2.34. GILBERT Marc, wonende te 2660 Antwerpen, Den Haaglaan 112

- 2.35. GYSBRECHTS Bart, wonende te 2590 Berlaar, Schoolstraat 57
- 2.36. HEEREN Karl, wonende te 2000 Antwerpen, Oudaan 5
- 2.37. HELLEMANS Marleen, wonende te 2270 Herenthout, Bergense Steenweg 60
- 2.38. HOPSTAKEN Jan, wonende te 2050 Antwerpen, Gloriantlaan 57/12
- 2.39. JANSSEN Patrick, wonende te 2020 Antwerpen, Berendrechtstraat 80
- 2.40. JASPERS Marc, wonende 2920 Kalmthout, Distelvinklaan 14
- 2.41. JORIS Luc, wonende te 2980 Zoersel, Nieuwedreef 15
- 2.42. KENNES Noel, wonende te 9120 Beveren, Polderdreef 9
- 2.43. LANTIN Jean, wonende te 3990 Peer, Herestraat 24
- 2.44. LEFEBVRE Philippe, wonende te 2000 Antwerpen, Oudaan 5
- 2.45. LUYCKX Johan, wonende te 2030 Antwerpen, Schoonbroek 234
- 2.46. MARES Leo, wonende te 9120 Beveren, Gravendreef 1
- 2.47. MARIS Carl, wonende te 2800 Mechelen, Bethaniënstraat 12D
- 2.48. MASSONET Jozef, wonende te 3511 Hasselt, Drakerstraat 20
- 2.49. MEEUS Ludo, wonende te 2480 Dessel, Romboutsstraat 17
- 2.50. MICHIELS Jos, wonende te 3960 Bree, Kerkstraat 32
- 2.51. MOL Roger, wonende te 2490 Balen, Dwarsstraat 9
- 2.52. NEEUS Victor, wonende te 2200 Morkhoven, Braakveld 14A
- 2.53. NEUT Carlo, wonende te 2830 Blaasveld, Rommekeshof 5
- 2.54. NUYTS Eddy, wonende te 2400 Mol, Molenhoekstraat 2
- 2.55. NUYTS Johan, wonende te 8020 Hertsberge, Breeweg 19
- 2.56. OLTHOF Johnny, wonende te 2970 Schilde, Turnhoutsebaan 350b2
- 2.57. OOMS Wim, wonende te 2450 Meerhout, Lil 46
- 2.58. POSSEMIERS Alex, wonende te 2930 Brasschaat, Molenheide 37
- 2.59. PÖTGENS Vinciane, wonende te 2018 Antwerpen, Koningin Elisabethlei 4b1
- 2.60. PROOT Xavier, wonende te 8480 Ichtegem, Melkerijstraat 3
- 2.61. PROVINCIAEL Willy, wonende te 2627 Schelle, Papevelden 13
- 2.62. RAYEN Jozef, wonende te 2275 Lille, Oevelenberg 20A
- 2.63. ROGGEMANS Paul, wonende te 2820 Bonheiden, Waversesteenweg 13
- 2.64. ROOFTHOOF Paul, wonende te 2242 Zandhoven, Schaaflaan 10
- 2.65. ROTTIERS Freddy, wonende te 2060 Antwerpen, Stuivenbergplein 54
- 2.66. SCHAMPAERT Eddy, wonende te 2860 Sint Katelijne Waver, Lemanstraat 25
- 2.67. SIMONS Marc, wonende te 2500 Lier, Paradeplein 1
- 2.68. SOMERS Peter, wonende te 2140 Antwerpen, Bleekhofstraat 115/12
- 2.69. SPELTENS Ronald, wonende te 1640 Sint Genesius Rode, Zoniënwoodlaan 79
- 2.70. STAES Ben, wonende te 9120 Beveren, Pastoor Steenssensstraat 21
- 2.71. STOUFS Johan, wonende te 8980 Zonnebeke, Tuinwijk 37
- 2.72. T'KINDT Paul, wonende te 2930 Brasschaat, Gaspeldoornlaan 19
- 2.73. VAN DEN BOSSCHE Samuel, wonende te 9120 Beveren, Gravendreef 1
- 2.74. VAN DEN BRANDEN Marc, wonende te 2300 Turnhout, Brabantlaan 70
- 2.75. VAN DEN BUIJS Louis, wonende te 2920 Kalmthout, Putsesteenweg 169
- 2.76. VAN DER AERHOT Marnix, wonende te 2820 Bonheiden, Putsesteenweg 37
- 2.77. VAN DER BORGHT Fernand, wonende te 2100 Antwerpen, Koningsarendlaan 56
- 2.78. VAN GOETHEM Virginia, wonende te 2970 Schilde, Grote Beemd 40
- 2.79. VAN HOOFF Willy, wonende te 2400 Mol, Pastoor Wuytsstraat 37
- 2.80. VAN HOOFF Patrick, wonende te 2610 Antwerpen, Julius De Geyterstraat 253/4
- 2.81. VAN KONNEGEM Frank, wonende te 2970 Schilde, Schoolstraat 70
- 2.82. VAN MULLEM Pascal, wonende te 6860 Sint Katelijne Waver, Duffelsesteenweg 126
- 2.83. VAN PEER Dirk, wonende te 2200 Herentals, Molenvest 23
- 2.84. VAN PUYVELDE Dirk, wonende te 2140 Antwerpen, De Leescorfstraat 9

- 2.85.VAN THIENEN Jean-Pierre, wonende te 9310 Moorsel, Waverstraat 76
2.86.VAN VLIERBERGHE Gerrit, wonende te 2610 Antwerpen, Letterkundestraat 181
2.87.VANDENHOUDT Dominique, wonende te 3500 Hasselt, Egelstraat 46
2.88.VANDERHOYDONK Robert, wonende te 3500 Hasselt, Thonissenlaan 15
2.89.VANDERPLANKEN Walter, wonende te 2930 Brasschaat, Dullingen 22
2.90.VANHERCK Yannick, wonende te 3800 Brustem, Geelstraat 65
2.91.VERBEECK Rudy, wonende te 2920 Kalmthout, Cassenboomlaan 23
2.92.VERBERCKT Sven, wonende te 2940 Stabroek, Abelenlaan 21
2.93.VERCAMMEN Marc, wonende te 2600 Antwerpen, Wapenhaghestraat 25
2.94.VERLINDEN Kris, wonende te 2627 Schelle, Kapelstraat 39
2.95.VERMEULEN Ronald, wonende te 2531 Vremde, Anemonenlaan 3
2.96.VERMEULEN Pierre, wonende te 2390 Malle, Turnhoutsebaan 2
2.97.VERMONT Dominiek, wonende te 8940 Wervik, Kleine Wervikstraat 13
2.98.VERSCHAEREN Bart, wonende te 2140 Reet, s Herenbaan 110
2.99.VERSTRAELEN Karel, wonende te 2350 Vosselaar, Burg. Bossaertlaan 9
2.100.VERSTRAETE Gert, wonende te 2950 Kapellen, Christiaan Pallemansstraat 57
2.101.VERSYCK Wim, wonende te 1933 Sterrebeek, Tramlaan 148
2.102.VERSYCK Koen, wonende te 3545 Halen, Bloemendaalstraat 29
2.103.WAUTERS David, wonende te 2070 Zwijndrecht, Pastoor Coplaan 222
2.104.WAUTERS Thomas, wonende te 9120 Melsele, Kapelstraat 14
2.105.WOUTERS Roger, wonende te 2020 Antwerpen, Cyriel Buysestraat 73
2.106.VANDERHEIDEN Benedictus, wonende te 3540 Herk-De-Stad, Guldensporenlaan 30
2.107.BEELLEN Jean-Pierre, wonende te 3460 Bekkevoort, Eugeen Coolstraat 11a
2.108.HUYBRECHTS Walter, wonende te 3140 Keerbergen, Taboralaan 13
2.109.GEYSEN Joannes, wonende te 2960 Brecht, Groot Veerle 29
2.110.LEMMENS Dirk, wonende te 2900 Schoten, Gasketelplein 16

Allen woonstkeuze doende bij hun raadsman, mr. Patrick VAN DER STRATEN, advocaat aan de balie te Antwerpen, aldaar kantoorhoudende aan de Mechelsesteenweg 120, alwaar de betekening der procedurestukken kan geschieden

TEGEN: de **MINISTERRAAD van het Koninkrijk België**, voor zover als nodig vertegenwoordigd door de Eerste Minister, wiens kabinet gevestigd is te 1000 Brussel, Wetstraat 16;

Verwerende partij;

I. PROCUDERELE VOORGAANDE

Gelet op het verzoekschrift dd. 27 juni 2013 waarmee het beroep is ingesteld

Gelet op de beschikking van 19 februari 2013 waarbij de zaak in gereedheid werd verklaard en de dag van de terechtzitting bepaald op 13 maart 2013

Gelet de beschikking van 25 april 2013 waarbij de debatten werden heropend.

II. IN RECHTE

In zijn beschikking dd. 25 april 2013 nodigde het Hof de partijen uit zich uit te spreken over de invloed van artikelen 2 en 3 wet 13 december 2012 houdende diverse wijzigingsbepalingen betreffende de pensioenen van de overheidssector op het onderhavige geschil.

II.1. Algemeen

Het geschil heeft betrekking op de **niet verantwoorde vergroting** van het sinds 2001 bestaande onderscheid tussen officieren van de geïntegreerde politie inzake **de minimumleeftijd** voor de pensioenstelling.

Verzoekende partijen zijn van oordeel dat de wetgever het gelijkheidsbeginsel en het niet-discriminatiebeginsel, zoals opgenomen in artikel 10 en 11 van de Grondwet afzonderlijk gelezen of in samen lezing met de artikelen 177 en 184 van de Grondwet alsook artikel 1 van het Eerste Aanvullend Protocol bij het Europees verdrag voor de Rechten van de Mens, heeft geschonden bij de invoering van artikelen 85 en 88 wet 28 december 2011 houdende diverse bepalingen. En dit door een niet verantwoord onderscheid te maken m.b.t. de verhoging van de minimumpensioenleeftijd tussen enerzijds de personeelsleden van het operationeel kader die behoren tot het officierskader en die op 30 april 1999 geen deel uitmaakten van de Rijkswacht (verhoging tot 62 jaar) en anderzijds de personeelsleden van het operationeel kader die behoren tot het officierskader en die op 30 april 1999 wel deel uitmaakten van de Rijkswacht (behoud minimumpensioenleeftijd 54-56-58 jaar).

Dit onderscheid werd ten tijde van de politiehervorming in 2001 verantwoord op basis van de op dat ogenblik ontstane / bestaande rechtmatige verwachtingen van personeelsleden die toen deel uitmaakten van de Rijkswacht. Personeelsleden die toen geen deel uitmaakten van de Rijkswacht hadden deze rechtmatige verwachtingen niet. Dit was toen, gelet op de vóór 2001 bestaande toestand, ten tijde van de politiehervorming, volgens uw Hof een redelijke verantwoording.

Sinds de politiehervorming in 2001 zijn de rechtmatige verwachtingen ingevolge de activiteiten en tewerkstelling van de officieren van de geïntegreerde politie volstrekt gelijklopen.

Wanneer gedurende meer dan 10 jaar de rechtmatige verwachtingen gelijklopend zijn, kan in 2011 niet dezelfde argumentatie worden gebruikt om een bijkomend onderscheid tussen de verschillende categorieën te verantwoorden. Het argument van het verschil in de rechtmatige verwachtingen dat eventueel de rechtvaardiging is voor het in 2001 gecreëerde verschil, kan nooit een redelijke verantwoording zijn om thans, 11 jaar later, de minimumpensioenleeftijd voor een deel van de politieofficieren op te trekken en voor een ander deel van de politieofficieren die reeds een voordeel bezitten, te handhaven. Alzo wordt een nieuwe

discriminatie gecreëerd. Wetende dat deze politieofficieren sinds de politiehervorming exact dezelfde taken vervullen, wordt de vergroting van de discriminatie niet verantwoord.

Officieren die vóór 2001 geen deel uitmaakten van de Rijkswacht hebben dezelfde rechtmatige verwachtingen m.b.t. het behoud en/of de wijziging van hun minimumpensioenleeftijd als deze officieren die vóór 2001 deel uitmaakten van de Rijkswacht.

Officieren, voorheen niet-Rijkswachters, hadden, al dan niet terecht, de rechtmatige verwachting dat zij op een leeftijd van 60 jaar op pensioen zouden kunnen gaan en aldus het behoud van deze minimumpensioenleeftijd. Daarin verschillen ze niet van de politieofficieren die vroeger deel uitmaakten van de Rijkswacht en die de rechtmatige verwachting hadden dat zij op de leeftijd van respectievelijk 54, 56 en 58 jaar op pensioen konden gaan. Het is duidelijk dat er hier sprake is van een gelijke situatie die zonder enige legitieme verantwoording verschillend wordt behandeld door de wetgever.

De rechtmatige verwachting m.b.t. de minimumpensioenleeftijd verantwoordt op geen enkele manier het bijkomend onderscheid m.b.t. de minimumpensioenleeftijd tussen officieren van de geïntegreerde politie destijds behorende tot de Rijkswacht en de andere politieofficieren, aangezien beide categorieën sinds 2001 een zelfde rechtmatige pensioenverwachting hadden.

Dat het algemeen belang een algemene verhoging van de pensioenleeftijd van ambtenaren vereist, verantwoordt een verhoging van de pensioenleeftijd maar kan geen verantwoording zijn om een bestaande discriminatie m.b.t. de pensioenleeftijd tussen politieofficieren te vergroten.

Het is duidelijk dat de Koninklijke Kring van Officieren van de Lokale Politie VZW een rechtmatig belang heeft om deze bijkomende discriminatie m.b.t. de pensioenleeftijd aan te klagen nu voor deze bijkomende discriminatie geen redelijke verantwoording kan gevonden worden in de rechtmatige verwachtingen die bestonden in 2001.

II.2. Invloed van artikelen 2 en 3 wet 13 december 2012 houdende diverse wijzigingsbepalingen betreffende de pensioenen van de overheidssector

Noch artikel 2, noch artikel 3 maken een einde aan deze niet-verantwoorde bijkomende discriminatie m.b.t. de pensioenleeftijd.

Het Hof zal moeten vaststellen dat de wet van 13 december 2012 met geen woord rept over de tussen de officieren van de geïntegreerde politie bestaande verschillen m.b.t. de pensioenleeftijd.

Het Hof zal vaststellend dat in de parlementaire voorbereidingen wel wordt verwezen naar andere categorieën van personeelsleden, zoals personeelsleden van de NMBS, brandweerpersoneel, ... waarvoor de wetgever wel maatregelen heeft uitgevaardigd. Dit is opvallend daar de wetgever / regelgever wel degelijk op de hoogte was van het bijkomende verschil dat gecreëerd werd tussen 2 categorieën van politieofficieren van de geïntegreerde politie. Er wordt geen aandacht gegeven aan deze nieuwe discriminatie zodat evenmin daarvoor enige verantwoording is terug te vinden in de parlementaire voorbereidingen waaruit zou kunnen blijken dat de wetgever terecht het nieuwe onderscheid heeft gecreëerd.

Zoals blijkt uit de parlementaire voorbereidingen hebben deze wijzigingen van de wet van 13 december 2012 tot doel om via een aantal overgangsmaatregelen de invoering van deze nieuwe pensioenregeling meer rechtvaardig te maken, het onderscheid met werknemers op

bepaalde vlakken weg te werken, de loopbaanberekening aan te passen aan de tantième regeling etc. Uit de parlementaire voorbereidingen blijkt nergens dat de wetgever het bijkomend niet-verantwoord onderscheid tussen 2 categorieën van politieofficieren wenste weg te werken.

Dankzij de overgangsmaatregelen en de voordelige coëfficiënten zal de bijkomende discriminatie van sommige politieofficieren in sommige individuele gevallen verkleinen of wegvallen, doch voor andere politieofficieren blijft dit bijkomend niet verantwoord onderscheid m.b.t. de pensioenleeftijd bestaan. Het onderscheid wordt echter niet weggewerkt en het verschil blijft in concreto bestaan.

Hierna zullen verzoekende partijen overgaan tot weergave van het artikel van de wet van 13 december 2012, het weergeven van de gewijzigde tekst, de weergave van de parlementaire voorbereidingen en een kort besluit m.b.t. de bepaling of het deel van de bepaling en waarbij zal moeten worden vastgesteld dat de wijzigende bepaling uit 2012 geen invloed heeft op het in 2011 bijkomend gecreëerde verschil in behandeling tussen officieren van de geïntegreerde politie.

Invloed van artikel 2

1) Artikel 2, 1° wet 13 december 2012 houdende diverse wijzigingsbepalingen betreffende de pensioenen van de overheidssector

Wet

“1° § 1, tweede lid, wordt vervangen als volgt :

« Voor de toepassing van het eerste lid, 1°, worden :

1° eveneens in aanmerking genomen, de kalenderjaren waarvoor pensioenrechten kunnen worden geopend op een vervroegd pensioen in de regeling van de werknemers of in een ander wettelijk Belgisch pensioenstelsel;

2° gelijkgesteld met jaren als beroepsbrandweerman, de loopbaanjaren als vrijwillige brandweerman voor zover deze vrijwillige brandweerman rechtstreeks deelneemt aan de brandbestrijding en op rust gesteld wordt als beroepsbrandweerman. Onder « vrijwillige brandweerman » dient te worden verstaan de brandweerman die verbonden is door een dienstnemingscontract zoals bedoeld in artikel 11 of 16 van bijlage 3 « Modelreglement voor de organisatie van een gemeentelijke vrijwilligersbrandweerdienst » van het koninklijk besluit van 6 mei 1971 tot vaststelling van de modellen van gemeentelijke reglementen betreffende de organisatie van de gemeentelijke brandweerdiensten en die deel uitmaakt van een brandweerdienst of een intercommunale brandweervereniging opgericht krachtens de wet van 31 december 1963 betreffende de civiele bescherming en die niet de hoedanigheid bezit van lid van het gemeentepersoneel. De Koning kan, bij een besluit vastgesteld na overleg in de Ministerraad, het begrip « vrijwillige brandweerman » wijzigen om het in overeenstemming te brengen met de regelgeving betreffende de rechtspositie van de vrijwillige brandweerman. »;”

Oorspronkelijk artikel 46 §1 wet 15 mei 1984 houdende maatregelen tot harmonisering in de pensioenregeling (na de wijziging door artikel 85 van 28 december 2011 houdende diverse bepalingen)

“§ 1.

Het pensioen kan worden verleend vanaf de eerste dag van de maand die volgt op die van hun 62ste verjaardag of op de eerste dag van de maand die volgt op de datum van de stopzetting van hun functies indien deze zich later voordoet, aan de personen die :

1° minstens 40 pensioenaanspraakverlenende dienstjaren tellen in het stelsel van de staatsambtenaren;
2° en hun loopbaan hebben beëindigd na 31 december 1976 en in aanmerking komende diensten of periodes van na die datum kunnen laten gelden op voorwaarde dat zij ten minste vijf pensioenaanspraakverlenende dienstjaren tellen, met uitsluiting van de bonificaties wegens studies en van de periodes vergoed wegens diensten die voor de vaststelling van de wedde meetellen.

Voor de toepassing van het eerste lid, 1°, worden eveneens in aanmerking genomen, de kalenderjaren waarvoor pensioenrechten kunnen worden geopend op een vervroegd pensioen in de regeling van de werknemers of in een ander wettelijk Belgisch pensioenstelsel.”

De parlementaire voorbereidingen:

“In de huidige stand van de wetgeving tellen de diensten gepresteerd als lid van het beroepsbrandweerkorps mee voor de opening van het recht op een pensioen van de overheidssector en worden zij in aanmerking genomen naar rata van het tantième 1/50. De loopbaanjaren gepresteerd in de hoedanigheid van lid van het vrijwillig brandweerkorps worden evenwel noch voor de opening van het recht op een overheidspensioen noch voor de berekening ervan in aanmerking genomen.

Ten einde de personen die gepensioneerd worden als lid van het beroepsbrandweerkorps gemakkelijker in staat te stellen te voldoen aan de loopbaanvoorwaarde gesteld in artikel 46 van de wet van 15 mei 1984 houdende maatregelen tot harmonisering in de pensioenregelingen, zoals gewijzigd door artikel 85 van de wet van 28 december 2011 houdende diverse bepalingen, wordt dat artikel 46 zodanig aangepast dat uitdrukkelijk bepaald wordt dat voor de leden van het beroepsbrandweerkorps de in de hoedanigheid van lid van het vrijwillig brandweerkorps gepresterde loopbaanjaren gelijkgesteld worden met loopbaanjaren als lid van het beroepsbrandweerkorps, in de mate dat er een rechtstreekse deelname is aan de brandbestrijding.

Er wordt op gewezen dat deze gelijkstelling uitsluitend betrekking heeft op de dienstjaren die meetellen voor de opening van het recht op pensioen — en dus niet voor de berekening van het pensioen van de overheidssector — en dat zij desgevallend in aanmerking worden genomen als diensten gepresteerd naar rata van een tantième 1/50.

Dit is het voorwerp van artikel 2, 1° van het ontwerp.”

Deze wijziging heeft betrekking op de berekening van de pensioenen van beroepsbrandweermannen. Er is geen invloed op de aangevochten discriminatie.

2) Artikel 2, 2° wet 13 december 2012 houdende diverse wijzigingsbepalingen betreffende de pensioenen van de overheidssector

Wet

“2° een § 2/1 wordt ingevoegd, luidende :

« § 2/1. In afwijking van §§ 1 en 2 en onverminderd § 1, eerste lid, 2°, wordt voor de personen die vóór 1 januari 1956 geboren zijn, de leeftijd op 62 jaar vastgesteld voor zover zij minstens 37 kalenderjaren tellen zoals bepaald in § 1, tweede lid, 1°”

De parlementaire voorbereidingen:

“Vóór de invoering van de nieuwe pensioenwetgeving door de wet van 28 december 2011 golden het bereiken van een leeftijd van 60 jaar en een loopbaan van 35 jaar als de noodzakelijke voorwaarden voor de toekenning van een wettelijk pensioen in het stelsel van de werknemers.

Door de verhoging van deze voorwaarden in artikel 107 van voormelde wet, zijn sommige werknemers nu plots verplicht om tot 5 jaar langer te werken zodat zij maar op pensioen kunnen gesteld worden op 65 jaar in plaats van op 60 jaar zoals voordien het geval was.

In de wet van 28 december 2011 was er geen overgangsmaatregel voorzien voor de werknemers die op 31 december 2012 aan de vooravond van hun pensioen staan.

Hetzelfde probleem stelt zich heden ook voor de ambtenaren, aangezien de wet van 28 december 2011 dezelfde loopbaan- en leeftijdsvoorwaarden heeft ingevoerd voor de ambtenaren, daar waar zij voorheen maar een loopbaan van 5 jaar in de overheidssector dienden te bewijzen.

In de pensioenregeling van de werknemers werd een bepaling opgenomen die erin voorziet dat voor werknemers die nog één, twee of drie jaar van hun vervroegd pensioen verwijderd zijn, het aantal bijkomend te werken jaren beperkt wordt tot twee.

Om de ambtenaren, die voor de pensioenhervorming minder strenge voorwaarden hadden om op pensioen gesteld te worden dan de werknemers, niet te benadelen, wordt door artikel 2, 2° van het ontwerp de uitzonderingsmaatregel uit de pensioenregeling van de werknemers ook ingevoerd in de pensioenregeling van de overheidssector. Aldus zal ook voor ambtenaren die volgens de in de regeling van de werknemers toepasselijke wetgeving één, twee of drie jaar van hun vervroegd pensioen verwijderd zouden geweest zijn, het aantal bijkomend te werken jaren beperkt worden tot twee. Aldus zullen de ambtenaren geboren vóór 1 januari 1956 vanaf de leeftijd van 62 jaar met pensioen kunnen indien zij ten minste 37 kalenderjaren tellen zoals vastgesteld in de pensioenregeling van de werknemers. Om te bepalen of deze 37 kalenderjaren bereikt zijn, worden de in artikel 2, 4° bedoelde vermenigvuldigingscoëfficiënten (zie infra) niet toegepast.”

Artikel 2, 2° wet 13 december 2012 voert een overgangsmaatregel voor ambtenaren in die geboren zijn voor 1 januari 1956. Deze overgangsmaatregel heeft enkel betrekking op de benodigde kalenderjaren en niet op de minimum leeftijd om op pensioen te gaan. Deze overgangsmaatregel heeft bijgevolg geen effect op de aangevochten discriminatie.

3) Artikel 2, 3° wet 13 december 2012 houdende diverse wijzigingsbepalingen betreffende de pensioenen van de overheidssector

Wet

“3° § 3 wordt vervangen als volgt :

« § 3. De in § 1, eerste lid, 1°, § 2 en § 2/1 bepaalde voorwaarde inzake duur van de diensten dient niet vervuld te worden door de persoon geboren vóór 1 januari 1953 of door de persoon die de leeftijd van 65 jaar bereikt heeft.

In afwijking van § 2, 2°, wordt de leeftijd voor de rustpensioenen die ingaan in de maand januari 2014 vastgesteld overeenkomstig § 2, 1°.

In afwijking van § 2, 3°, wordt de leeftijd voor de rustpensioenen die ingaan in de maand januari 2015 vastgesteld overeenkomstig § 2, 2°.

In afwijking van § 1, eerste lid, 1°, en derde lid, wordt de leeftijd voor de rustpensioenen die ingaan in de maand januari 2016 vastgesteld overeenkomstig § 2, 3°.

De pensioenen die ingaan tijdens de maand januari van de jaren 2017, 2018, 2019, 2020, 2021 of 2022, worden, voor de toepassing van § 3/1, geacht respectievelijk in te gaan in 2016, 2017, 2018, 2019, 2020 of 2021. »;”

Oorspronkelijk artikel 46 §3 wet 15 mei 1984 houdende maatregelen tot harmonisering in de pensioenregeling (na de wijziging door artikel 85 van 28 december 2011 houdende diverse bepalingen)

“§ 3. De in § 1, eerste lid, 1°, bepaalde voorwaarde dient niet vervuld te worden door de persoon die de leeftijd van 65 jaar heeft bereikt.”

De parlementaire voorbereidingen

“Daarnaast houdt de wet van 28 december 2011 ook geen rekening met de ambtenaren die 60 jaar worden in de loop van de maand december 2012. Aangezien de nieuwe maatregelen van toepassing zijn op de pensioenen die ingaan vanaf 1 januari 2013 en de pensioenen van de personen die 60 jaar worden in de loop van de maand

december 2012 ingaan op 1 januari 2013, vallen zij integraal onder de nieuwe verstrengde voorwaarden voor oppensioenstelling. Er werd evenwel geoordeeld dat ook deze personeelsleden nog niet dienen te voldoen aan de strengere leeftijds- en loopbaanvoorwaarden.

Artikel 2, 3° van het ontwerp past artikel 46, § 3 van voormelde wet van 15 mei 1984, zoals gewijzigd door artikel 85 van de wet van 28 december 2011, in die zin aan zodat het voor alle personen die geboren zijn vóór 1 januari 1953 mogelijk blijft om op 60 jaar op pensioen gesteld te worden, mits de daartoe vereiste vijf pensioenaanspraakverlenende dienstjaren te tellen.

Het pensioen van de personen die de leeftijds- en loopbaanvoorwaarden vervullen in de maand december van het jaar gaat pas in vanaf 1 januari van het daarop volgende jaar. De ambtenaren die pas in december van het overgangsjaar 2013 de voorwaarden vervullen die gesteld worden voor de pensioenen die in dat jaar ingaan, vallen hierdoor onder de strengere voorwaarden die gelden voor de pensioenen die ingaan in het daaropvolgende jaar. Hetzelfde geldt voor de overgangsjaren 2014 en 2015. Vanaf 2016 blijven de leeftijds- en loopbaanvoorwaarden ongewijzigd, maar tussen 2017 en 2022 dalen de in artikel 2, 4° bedoelde vermenigvuldigingscoëfficiënten (zie infra). Hierdoor zouden de ambtenaren die in december van de jaren 2016 tot 2021 de leeftijdsvoorwaarde vervullen een minder voordelige verhogingscoëfficiënt genieten voor hun diensten waaraan een voordeliger tantième dan 1/60 is verbonden. Om alle ambtenaren die in hetzelfde jaar de leeftijds- en loopbaanvoorwaarden vervullen ook volgens die voorwaarden met pensioen te kunnen latengaan, wordt paragraaf 2 van artikel 46 van voormelde wet van 15 mei 1984 aangepast door artikel 2, 3° van het ontwerp.

Voorbeeld:

Een ambtenaar geboren op 4 december 1953 bereikt op 4 december 2014 de leeftijd van 61 jaar na een loopbaan van 39 jaar. Hij kan niet met pensioen vanaf 1 januari 2015 omdat het huidige artikel 46, § 2, 3°, van de wet van 15 mei 1984 bepaalt dat men, voor een pensioen ingaand in 2015, ten minste 61,5 jaar oud moet zijn en 40 loopbaanjaren moet tellen. Artikel 3, 2° van het wetsontwerp laat betrokkene echter toe om toch vanaf 1 januari 2015 met pensioen te gaan.”

Artikel 2, 3° wet 13 december 2012 versoepelt overgangsmaatregelen voor ambtenaren die geboren zijn in de maand december. Deze wijziging heeft geen effect op de aangevochten discriminatie.

4) Artikel 2, 4° wet 13 december 2012 houdende diverse wijzigingsbepalingen betreffende de pensioenen van de overheidssector

Wet

“4° de §§ 3/1 en 3/2 worden ingevoegd, luidende :

« § 3/1. Om te bepalen of het vereiste minimumaantal pensioenaanspraakverlenende dienstjaren bedoeld in § 1, eerste lid, 1°, en derde lid, § 2 en § 3, tweede tot vierde lid, wordt bereikt, wordt de duur van de in het tweede lid bedoelde diensten verstrekt in een ambt waaraan de wet, voor de pensioenberekening, een gunstiger tantième dan 1/60e verbindt, vermenigvuldigd met de in het vijfde lid vastgestelde coëfficiënt die overeenstemt met het aan die diensten verbonden tantième, de ingangsdatum van het pensioen en het minimumaantal vereiste dienstjaren.

De in het eerste lid bedoelde diensten zijn de werkelijk gepresteerde pensioenaanspraakverlenende diensten, de verlopen met behoud van bezoldiging en de situaties vermeld in de lijst bedoeld bij artikel 88, vijfde lid, van de wet van 28 december 2011 houdende diverse bepalingen, die aanneembaar zijn voor de opening van het recht op pensioen, evenals de in § 1, tweede lid, 2°, bedoelde loopbaanjaren als vrijwillige brandweerman. Ook indien, voor de berekening van het pensioen, het voordeliger tantième niet behouden blijft tijdens de situaties opgesomd in de hierboven bedoelde lijst, moet de in het vijfde lid bedoelde coëfficiënt toegepast worden op deze periode op basis van het tantième dat aan deze periode zou verbonden geweest zijn indien de betrokkene werkelijke diensten was blijven presteren in de functie die hij vóór die situatie uitoefende.

Het eerste lid is eveneens van toepassing op de in het tweede lid bedoelde diensten gepresteerd bij de NMBS-Holding.

Het eerste lid is niet van toepassing op de diensten gepresteerd bij instellingen waarvan het pensioenstelsel wordt geregeld bij de wet van 28 april 1958 betreffende het pensioen van het personeel van zekere organismen van openbaar nut alsmede van hun rechthebbenden.

De coëfficiënt of coëfficiënten bedoeld in het eerste lid worden als volgt vastgesteld :

Jaar waarin het pensioen ingaat	Tantième 1/55					Tantième 1/50 en andere gunstigere tantièmes				
	Minimumaantal vereiste dienstjaren					Minimumaantal vereiste dienstjaren				
	38 jaar	39 jaar	40 jaar	41 jaar	42 jaar	38 jaar	39 jaar	40 jaar	41 jaar	42 jaar
2013	1,0910	-	1,0908	-	-	1,1999	-	1,2001	-	-
2014	1,0910	1,0909	1,0908	-	-	1,1999	1,2000	1,2001	-	-
2015	-	1,0909	1,0908	1,0910	-	-	1,2000	1,2001	1,1999	-
2016	-	-	1,0908	1,0910	1,0909	-	-	1,2001	1,1999	1,2000
2017	-	-	1,0644	1,0649	1,0654	-	-	1,1706	1,1714	1,1722
2018	-	-	1,0390	1,0401	1,0500	-	-	1,1429	1,1443	1,1454
2019	-	-	1,0390	1,0401	1,0500	-	-	1,1164	1,1181	1,1200
2020	-	-	1,0390	1,0401	1,0500	-	-	1,0908	1,0933	1,0957
2021	-	-	1,0390	1,0401	1,0500	-	-	1,0667	1,0697	1,0722
Vanaf 2022		-	1,0390	1,0401	1,0500		-	1,0436	1,0467	1,0500

Elke ononderbroken pensioenaanspraakverlenende periode, desgevallend onderverdeeld in afzonderlijke perioden naargelang het aan de diensten verbonden tantième, wordt geteld van de begin- tot en met de einddatum. De dagen die deel uitmaken van een onvolledige kalendermaand worden in aanmerking genomen ten belope van het gedeelte dat zij vertegenwoordigen in verhouding tot het aantal dagen dat werkelijk begrepen is in die volledige kalendermaand. Het resultaat van deze telling wordt, voor elke afzonderlijke periode, uitgedrukt in maanden met vier decimalen waarbij naar boven wordt afgerond indien de vijfde decimaal gelijk of groter is dan vijf. Dezelfde afronding wordt toegepast op het product dat wordt verkregen nadat de som van deze, per tantième samengeelde, afzonderlijke perioden werd vermenigvuldigd met de coëfficiënt bedoeld in het vijfde lid. De som van deze producten wordt uitgedrukt in maanden met vier decimalen.

De Koning kan, bij een besluit vastgesteld na overleg in de Ministerraad, beslissen om de coëfficiënt 1,1200 vastgesteld in de laatste kolom van de tabel in het vijfde lid, voor de in die kolom bedoelde gevallen, te behouden voor de jaren na 2019.

§ 3/2. De toepassing van § 1, tweede lid, 1°, kan niet meebrengen dat voor een bepaald kalenderjaar meer dan 12 maanden in aanmerking genomen worden voor de opening van het recht op het pensioen. ».

De parlementaire voorbereidingen

“Wat de pensioenen van de overheidssector betreft die ingaan vanaf 1 januari 2013, werden de voorwaarden inzake leeftijd en duur van diensten om te kunnen genieten van een vervroegd pensioen gewijzigd door de artikelen 85 tot 92 van de wet van 28 december 2011 houdende diverse bepalingen. Op 1 januari 2016, en na een overgangperiode van drie jaar, zal men 62 jaar moeten zijn en 40 dienstjaren moeten tellen om toegelaten te kunnen worden tot het vervroegd pensioen, waarbij de leeftijd van 62 jaar wordt vervangen door 61 of 60 jaar voor de ambtenaren die respectievelijk 41 of 42 dienstjaren tellen.

Evenwel, wat betreft de pensioenstelsels die een gunstiger tantième dan 1/60 voorzien, bepaalt artikel 89 van voormelde wet, zoals recent gewijzigd door de programmawet(I) van 29 maart 2012, dat de Koning, bij een besluit vastgesteld na overleg in de ministerraad vóór 1 mei 2012, de afwijkingen en de nadere regels inzake de verlenging van de loopbaan bepaalt.

Deze afwijkingen en nadere regels zijn opgenomen in artikel 2, 4° van het ontwerp omdat de regering uiteindelijk de voorkeur eraan geeft om deze bij wet rechtstreeks in artikel 46 van voormelde wet van 15 mei 1984 in te voegen zonder gebruik te maken van de door de wetgever aan de Koning gegeven machtiging. Bijgevolg wordt voormeld artikel 89 opgeheven door artikel 4 van het ontwerp.

Het basisidee dat artikel 2, 4° ondersteunt, vertrekt van de vaststelling dat in de op het tantième van 1/60 gebaseerde pensioenstelsels, een volledig pensioen (relatief maximum -3/4 van de referentiewedde) wordt bekomen na 45 dienstjaren. Daarentegen, wanneer het stelsel bijvoorbeeld een tantième van 1/55 (met name het geval van de onderwijzers) of 1/50 (onder andere de diensten als brandweerman) voorziet, wordt het maximumpensioen bereikt met 41 jaar en 3 maanden dienst of met 37 jaar en 6 maanden dienst.

Daar de personen die genieten van een gunstiger tantième dan 1/60ste dus vlugger het maximumpensioen kunnen bereiken, leek het logisch en billijk dat hen, wat betreft de leeftijd van de vervroegde oppensioenstelling, een versoepeling van de voorwaarden van de minimumduur van de loopbaan kan worden toegekend, die als volgt gerealiseerd zal worden.

In de eerste plaats werden twee preferentiële tantièmes weerhouden, 1/55 en 1/50, waarbij deze laatste ook in aanmerking wordt genomen in het geval van nog gunstigere tantièmes (1/48, 1/35, 1/30, ...). Vervolgens werd een verhouding opgesteld met als teller 60, en als noemer, in voorkomend geval, 55 of 50, wat een resultaat geeft van 1,09 of 1,20. Deze getallen dienen in principe als vermenigvuldigingscoëfficiënt die zal worden toegepast op de loopbaanduur.

De voorwaarden inzake de minimumduur van de diensten worden met andere woorden niet verminderd of verlaagd maar het is het aantal door de ambtenaar gepresteerde dienstjaren dat wordt verhoogd, wat hem in staat stelt om, ten opzichte van het basisstelsel van 1/60, vlugger deze minimumduur te bereiken.

De aandacht wordt erop gevestigd dat de vermenigvuldigingscoëfficiënt enkel toegepast wordt op de werkelijke diensten, de verloven met — volledig — behoud van bezoldiging en de situaties vermeld in de lijst bedoeld in artikel 88, vijfde lid van de wet van 28 december 2011 houdende diverse bepalingen. Voor deze laatste situaties zal de vermenigvuldigingscoëfficiënt deze zijn die de betrokkenen zouden genoten hebben mochten zij in dienst zijn gebleven. Een dergelijke coëfficiënt wordt aldus noch toegepast op de perioden van verlof of disponibiteit met wachtgeld of met een verminderde wedde (die niet opgenomen zijn in de lijst bedoeld in artikel 88, vijfde lid van voormelde wet van 28 december 2011), noch op de perioden van diplomabonificatie.

Het volume van de diensten speelt hierbij geen rol. Aldus zal voor een leerkracht die gedurende 30 jaar halftijds les gegeven heeft, de vermeerderingscoëfficiënt toegepast worden op 30 jaar en niet op 15 jaar.

Deze vermenigvuldigingscoëfficiënten verschillen volgens drie factoren: het jaar van de ingangsdatum van het pensioen, het toepasbare tantième en de vereiste minimumduur van de loopbaan. Omdat de coëfficiënten, vastgesteld tot het vierde cijfer achter de komma, berekend werden op basis van een minimumduur van de loopbaan uitgedrukt in jaren en maanden, wijken zij een weinig, meer of minder, af van de referentiegetallen 1,09 en 1,20 zoals hoger vermeld. Er wordt ook opgemerkt dat zij geleidelijk aan verminderen vanaf het jaar 2017.

Indien het geheel van de loopbaan verloopt onder het genot van een aantal verschillende tantièmes, zal deze loopbaan in voorkomend geval opgedeeld worden in twee of drie delen afhankelijk van de toepasbare tantièmes (1/60, 1/55 en 1/50 of voordeliger), en de vermenigvuldigingscoëfficiënten eigen aan de tantièmes 1/55 en 1/50 zullen worden toegepast op het overeenstemmende gedeelte van de loopbaan.

Een eenvoudig voorbeeld zal deze uiteenzetting illustreren:

Stel dat een ambtenaar 11 jaar als staatsambtenaar (1/60), 6 jaar als beroepsbrandweerman (1/50) en 21 jaar — waarvan twee jaar diplomabonificatie — als onderwijzer (1/55) heeft gepresteerd. Hij is van plan om op pensioen te gaan op 62 jaar in 2016 (minstens 40 dienstjaren vereist).

De volgende berekening zal worden gemaakt:

$132 \text{ maanden} + (72 \text{ maanden} \times 1,2001) + (228 \text{ maanden} \times 1,0908) + 24 \text{ maanden} =$

$132,0000 + 86,4072 + 248,7024 + 24,0000 = 491,1096$ hetzij 491,1096 maanden of ruim 40 jaar en 11 maanden.

Hoewel de werkelijke duur van zijn loopbaan 38 jaar bedraagt, zal deze ambtenaar, wat betreft zijn recht op een vervroegd pensioen, geacht worden de vereiste dienstjaren te hebben bereikt en zal hij daarom in 2016 toegelaten worden tot het vervroegd pensioen op de leeftijd van 62 jaar.

Voor het berekenen van het bereikte aantal loopbaanjaren wordt elke aanneembare periode van dag tot dag geteld en uitgedrukt in maanden tot vier cijfers na de komma. Hierbij wordt er afgerond naar boven van zodra de vijfde decimaal groter of gelijk is aan vijf.

De dagen die deel uitmaken van een onvolledige kalendermaand worden in aanmerking genomen ten belope van het gedeelte dat zij vertegenwoordigen in verhouding tot het aantal dagen dat begrepen is in de volledige kalendermaand waarin zij vallen.

Vervolgens worden alle aanneembare perioden waarop hetzelfde tantième van toepassing is, samen geteld. Op deze som wordt de overeenstemmende vermenigvuldigingscoëfficiënt toegepast. Het resultaat van dit product wordt eveneens uitgedrukt in maanden met vier decimalen en afgerond naar boven wanneer de vijfde decimaal groter of gelijk is aan vijf.

Tot slot wordt de som van deze (maximum drie) producten gemaakt. Het totaal ervan wordt uitgedrukt in maanden met vier decimalen.

Een voorbeeld:

Betrokkene wordt 60 jaar in 2020. De lange loopbaanvoorwaarde bedraagt dan 42 jaar of 502 maanden. Hij heeft volgende loopbaan achter de rug:

Van 8-11-1980 tot 22-12-1986: diensten aan 1/60ste: $73 \text{ maanden} + 23/30 + 22/31 = 73 + 0,7667 + 0,7097 = 74,4764$ maanden.

Van 23-12-1986 tot 15-02-1988: diensten aan 1/55ste: $13 \text{ maanden} + 9/31 + 15/29 = 13 + 0,2903 + 0,5172 = 13,8075$ maanden.

Van 1-9-1988 tot 31-08-2020: diensten aan 1/50ste: 384 maanden.

De loopbaan telt in werkelijkheid dus 472,2839 maanden.

De 13,8075 maanden aan 1/55 worden evenwel vermenigvuldigd met de coëfficiënt 1,0500. Ze tellen dus mee voor 14,4979 maanden.

De 384 maanden aan 1/50 worden vermenigvuldigd met coëfficiënt 1,0957. Zij tellen dus mee voor 420,7488 maanden.

In totaal telt betrokkene dus $74,4764 + 14,4979 + 420,7488 = 509,7231$ loopbaanmaanden, waarmee de lange loopbaanvoorwaarde van 42 jaar wordt bereikt zodat betrokkene dus vanaf de leeftijd van 60 jaar met pensioen kan.

De toepassing van de vermenigvuldigingscoëfficiënten heeft of kan aldus tot gevolg hebben dat een bepaald kalenderjaar meer dan twaalf maanden pensioenaanspraakverlenende diensten oplevert. Dit in tegenstelling tot de toepassing van artikel 46, § 1, tweede lid, 1° van de wet van 15 mei 1984, dat een aanvullend karakter heeft en ervoor zorgt dat indien, in een bepaald kalenderjaar, de pensioenaanspraakverlenende diensten in de regeling van de staatsambtenaren — eventueel na de toepassing van de vermenigvuldigingscoëfficiënten — minder dan twaalf maanden vormen, gebruik kan gemaakt worden van de in de pensioenregeling van de werknemers toepasselijke regeling om de pensioenaanspraakverlenende diensttijd voor dat kalenderjaar op te trekken tot maximum twaalf maanden.

Voorbeeld:

Een hoogleraar wordt in 2013 gepensioneerd op de leeftijd van 62 jaar met een loopbaan van 40 dienstjaren. De vermenigvuldigingscoëfficiënt voor diensten als hoogleraar waaraan het tantième 1/30 was verbonden (1/48 voor de diensten verstrekt vanaf 1 januari 2012), bedraagt in dat geval 1,2001.

In de loop van het kalenderjaar 1974 heeft hij 2 maanden voltijds in de private sector gewerkt als werknemer en is hij vervolgens 3 maanden voltijds hoogleraar geweest.

De verhogingscoëfficiënt laat toe om deze 3 maanden pensioenaanspraakverlenende diensten voor de opening van het recht te tellen voor (3 x 1,2001 of) 3,6003 maanden.

In de pensioenregeling voor werknemers wordt een kalenderjaar volledig meegeteld voor de opening van het recht op een werknemerspensioen van zodra tijdens dat kalenderjaar minstens 104 voltijdse dagequivalenten als werknemer worden bewezen. In het in die regeling toepasselijke stelsel van de zesdagenweek komt dit neer op een vereiste van 4 maanden voltijdse tewerkstelling. Vermits in de pensioenregeling voor werknemers ook rekening wordt gehouden met de diensten die in de overheidssector werden verstrekt, kan betrokkene voldoende voltijdse dagequivalenten bewijzen om het kalenderjaar 1974 volledig in aanmerking te laten nemen voor de opening van het recht op een pensioen in de regeling voor werknemers. Bijgevolg zal het kalenderjaar 1974, krachtens artikel 46, § 1, tweede lid, 1° van de wet van 15 mei 1984, eveneens volledig kunnen meegeteld worden voor de opening van het recht op zijn pensioen van de overheidssector.

Het nieuwe artikel 46, § 3/2, van de wet van 15 mei 1984 sluit de combinatie van de vermenigvuldigingscoëfficiënten met artikel 46, § 1, tweede lid, 1° van die wet uit. In bovenstaand voorbeeld kan de verhoging van de 3 maanden dienst als hoogleraar dus niet gebruikt worden ter aanvulling van het kalenderjaar 1974 om aldus tot een totaal van 12,6003 maanden te komen.

In bepaalde gevallen zal het evenwel voordeliger zijn om toch de verhogingscoëfficiënten toe te passen.

Voorbeeld:

Een postbode wordt in 2014 gepensioneerd op de leeftijd van 61 jaar met een loopbaan van 39 dienstjaren. De vermenigvuldigingscoëfficiënt voor de actieve diensten als postbode, waaraan het tantième 1/50 is verbonden, bedraagt in dat geval 1,2000.

In de loop van het kalenderjaar 1976 is hij één maand (uitkeringsgerechtigd) werkloos geweest, gevolgd door 11 maanden actieve diensten als postbode.

De verhogingscoëfficiënt laat toe om deze 11 maanden pensioenaanspraakverlenende diensten voor de opening van het recht te tellen voor (11 x 1,2000 of) 13,2000 maanden.

Krachtens artikel 46, § 1, tweede lid, 1° van de wet van 15 mei 1984, zal het kalenderjaar 1976 slechts voor 12 maanden kunnen meegeteld worden voor de opening van het recht op zijn pensioen van de overheidssector.

Vermits de toepassing van de vermenigvuldigingscoëfficiënten in dit geval het voordeligste is, zullen voor het jaar 1976 (alleen) de 11 maanden als postbode voor een duur van 13,2 maanden in aanmerking genomen worden voor de opening van het recht op het pensioen van de overheidssector. Het volstaat dat de wet een preferentieel tantième aan de diensten verbindt opdat de vermenigvuldigingscoëfficiënt erop zou kunnen toegepast worden; het feit dat dit preferentieel tantième bij de berekening van een enig pensioen met toepassing van artikel 3, eerste lid, van de wet van 14 april 1965 herleid wordt tot het gewone tantième 1/60, speelt ter zake geen rol.

Tenslotte dient opgemerkt te worden dat, onder voorbehoud van één uitzondering, de vermenigvuldigingscoëfficiënten enkel van toepassing zijn voor zover het gaat om preferentiële tantièmes die vastgesteld werden bij een wet (in de formele zin van het woord). De door een gemeentelijk reglement vastgestelde tantièmes zijn dus uitgesloten van dit mechanisme. Aldus wordt vermeden dat lokale besturen de minimale pensioengerechtigde leeftijd van hun personeelsleden (in administratieve of technische functies) zouden kunnen verlagen door hen preferentiële tantièmes toe te kennen. Voor de lokale besturen wordt de toepassing van de vermenigvuldigingscoëfficiënt dus beperkt tot de diensten die verstrekt werden bij de politie of de brandweer zoals bedoeld in artikel 156 van de Nieuwe gemeentewet (gecoördineerd bij koninklijk besluit van 24 juni 1988 tot codificatie van de gemeentewet onder het opschrift "Nieuwe gemeentewet").

De vermenigvuldigingscoëfficiënten zullen evenmin kunnen toegepast worden op de diensten verstrekt in de hoedanigheid van personeelslid van een instelling van openbaar nut die aangesloten is bij het gemeenschappelijk pensioenstelsel van de pool der parastatalen ingesteld door de wet van 28 april 1958 betreffende het pensioen van het personeel van zekere organismen van openbaar nut alsmede van hun

rechthebbenden en waaraan (zelfs bij wet) een preferentieel tantième is verbonden (b.v. RTBF). De verlaging van de loopbaanvoorwaarde — en de vervroeging van de pensioendatum — die daaruit zou voortvloeien, zou immers aanleiding geven tot een bijkomende pensioenlast voor dit gesolidariseerde pensioenstelsel die niet gedekt wordt door de thans bepaalde bijdragen van de instellingen aan dat stelsel.

Een uitzondering wordt voorzien voor de personeelsleden van de NMBS waarvoor de preferentiële tantièmes (1/55 en 1/48 voor het rijdend personeel) reglementair werden vastgesteld en die door de wetgever slechts impliciet worden erkend in artikel 3, tweede lid, van de wet van 14 april 1965 tot vaststelling van een zeker verband tussen de pensioenregelingen van de openbare sector.

In het laatste lid van het nieuwe artikel 46, § 3/1 van de wet van 15 mei 1984 wordt aan de Koning machtiging verleend om, bij in Ministerraad overlegd koninklijk besluit, de vermenigvuldigingscoëfficiënt 1,1200 die van toepassing is op de pensioenen die, vanaf de leeftijd van 60 jaar, ingaan in 2019 na een lange loopbaan in een functie waaraan het tantième 1/50 is verbonden, eventueel te behouden voor de pensioenen die ingaan na 2019. Deze vermenigvuldigingscoëfficiënt zou dan toelaten om, vanaf de leeftijd van 60 jaar, het pensioen te verkrijgen na een loopbaan van 37 jaar en 6 maanden doorgebracht in een functie die aan het tantième 1/50 wordt geteld. Dergelijke loopbaan geeft aanleiding tot de toekenning van een — volledig — pensioen dat beperkt wordt tot 3/4 van de referentiewedde die als grondslag voor de berekening ervan heeft gediend.”

Artikel 2, 4° wet 13 december 2012 werkt de regeling uit waarvoor artikel 89 wet 28 december 2011 oorspronkelijk de koning had gemachtigd. De regering gaf er echter de voorkeur aan deze regeling rechtsreeks bij wet in artikel 46 wet 15 mei 1984 in te voegen zonder gebruik te maken van de aan de koning verleende machtiging. Bijgevolg werd artikel 89 wet 28 december 2011 opgeheven door artikel 4 wet 13 december 2012.

In de parlementaire voorbereidingen wordt er onder de voorbeelden niet verwezen naar de gekende, niet verantwoorde discriminatie tussen politieofficieren. De wetgever heeft duidelijk niet de bedoeling gehad deze discriminatie weg te werken en heeft dit ook niet gedaan.

De onrechtvaardigheid die men hier heeft willen wegwerken heeft betrekking op ambtenaren die dankzij een gunstigere tantième sneller het maximum pensioen bereiken maar niet sneller op pensioen kunnen gaan en dus ondanks het bereiken van het maximum pensioen langer zouden moeten werken. Politieofficieren vallen hier ook onder.

Concreet vergemakkelijkt artikel 2, 4° wet 13 december 2012 de mogelijkheid voor sommige politieambtenaren om te voldoen aan de lange loopbaanvoorwaarde van 41 of 42 dienstjaren om zo onder artikel 46 §1, 3de lid wet 15 mei 1984 te vallen. Politieofficieren die voldoende dienstjaren hebben opgebouwd kunnen volgens dit artikel al op de leeftijd van 60 of 61 jaar op pensioen. Dit was reeds voor de wetswijziging mogelijk maar wordt nu makkelijker gemaakt via een voordelige berekening van het aantal dienstjaren zodat men sneller een lange loopbaan van 42 dienstjaren bereikt.

Politieofficieren die niet aan voldoende dienstjaren geraken zullen nog steeds pas op de leeftijd van 62 jaar of later op pensioen kunnen gaan waar collega's die dezelfde job uitoefenen en een even lange loopbaan hebben op de leeftijd van 54, 56 en 58 jaar op pensioen kunnen gaan. Het is duidelijk dat de niet verantwoorde discriminatie niet is weggewerkt door dit artikel.

Een concreet voorbeeld kan dit illustreren:

Een politieofficier geboren in 1962 en begonnen op de leeftijd van 22 jaar in 1984 die oorspronkelijk onderworpen was aan het statuut van het operationeel korps van de Rijkswacht

zal in respectievelijk **2016/2018/2020** op de leeftijd van respectievelijk **54/56/58 jaar** vrijwillig op pensioen kunnen gaan na respectievelijk 32/34/36 dienstjaren.

Een collega van hem, die exact hetzelfde werk doet, ook geboren in 1962 en ook begonnen op de leeftijd van 22 jaar in 1984 bij de gemeentelijk/gerechtelijke politie zal in **2022** op de leeftijd van **60 jaar niet op pensioen** kunnen gaan. Hij heeft immers slechts 38 dienstjaren en zelfs met zijn gunstige coëfficiënt ($456 \times 1,05 = 478,8$) komt hij maar aan 478,8 maanden of bijna 40 dienstjaren, dit is onvoldoende om op de leeftijd van 60 jaar in 2022 al op pensioen te gaan. In 2023 komt hij aan 489,86 maanden dienst ($468 \times 1,0467 = 489,86$) of net geen 41 dienstjaren, dit is onvoldoende om op de leeftijd van 61 jaar op pensioen te gaan. Hij zal pas in **2024** op de leeftijd van **62 jaar** na 40 dienstjaren op pensioen kunnen gaan.

De aandacht wordt gevestigd op het feit dat indien diezelfde politieofficier door omstandigheden zoals bijvoorbeeld loopbaanonderbreking nog minder dienstjaren heeft, het verschil nog verder zal oplopen.

Het is duidelijk dat de opheffing en uitvoering van artikel 89 geen einde heeft gesteld aan de niet-verantwoorde discriminatie. De niet-verantwoorde vergroting van het leeftijdsverschil blijft gehandhaafd door artikelen 85 en 88 wet 28 december 2011.

Invloed van artikel 3

Oorspronkelijk artikel 88 wet 28 december 2011 houdende diverse bepalingen

“Art. 88. Niettegenstaande elke andere wettelijke, reglementaire of contractuele bepaling zijn de voorwaarden inzake leeftijd en duur van de diensten vermeld in artikel 46, § 1, eerste lid, 1°, van de wet van 15 mei 1984 houdende maatregelen tot harmonisering in de pensioenregelingen toepasselijk op elke persoon wiens pensioen bedoeld wordt in artikel 38 van de wet van 5 augustus 1978 houdende economische en budgettaire hervormingen of artikel 80 van de wet van 3 februari 2003 houdende diverse wijzigingen aan de wetgeving betreffende de pensioenen van de openbare sector.

Het eerste lid doet geen afbreuk aan de preferentiële leeftijdsgrenzen van de oppensioenstelling bepaald :

- voor het rijdend personeel van de NMBS Holding;
- voor de geïntegreerde politie;
- voor de militairen.

In afwijking van het eerste lid worden de personen die zich op 28 november 2011 in een voltijdse of deeltijdse beschikbaarheid voorafgaand aan de oppensioenstelling bevinden of in een vergelijkbare situatie, op pensioen gesteld op de eerste dag van de maand die volgt op de 60ste verjaardag.

Het derde lid is eveneens van toepassing op de personen die een aanvraag hebben ingediend vóór 28 november 2011 om in een situatie te worden geplaatst als beoogd door ditzelfde lid.

De Koning stelt, bij een besluit vastgesteld na overleg in de Ministerraad, de lijst vast van de situaties die aanleiding geven tot de toepassing van de leden 3 en 4.”

Artikel 3 wet 13 december 2012 houdende diverse wijzigingsbepalingen betreffende de pensioenen van de overheidssector

Wet

“Art. 3. In artikel 88 van de wet van 28 december 2011 houdende diverse bepalingen worden de volgende wijzigingen aangebracht :

1° het tweede tot het vierde lid worden vervangen als volgt :

« Het eerste lid doet geen afbreuk aan de voorwaarden inzake duur van de diensten en aan de preferentiële leeftijdsgrenzen van de oppensioenstelling bepaald :

- voor het rijdend personeel van de NMBS-Holding;
- voor de geïntegreerde politie;
- voor de militairen;

- voor de gewezen militairen bedoeld in artikel 10 van de wet van 30 maart 2001 betreffende het pensioen van het personeel van de politiediensten en hun rechthebbenden, in artikel 5bis van de wet van 25 februari 2003 houdende de inrichting van de functie van veiligheidsbeambte met het oog op de uitvoering van taken die betrekking hebben op de politie van hoven en rechtbanken en de overbrenging van gevangenen, in artikel 10 van de wet van 16 juli 2005 houdende de overplaatsing van sommige militairen naar een openbare werkgever en in artikel 194 van de wet van 28 februari 2007 tot vaststelling van het statuut van de militairen van het actief kader van de Krijgsmacht.

In afwijking van het eerste lid worden de personen die zich op eigen aanvraag op 1 januari 2012 in een voltijdse of deeltijdse beschikbaarheid voorafgaand aan de oppensioenstelling bevinden of in een vergelijkbare situatie, op pensioen gesteld op de eerste dag van de maand die volgt op het verstrijken van de termijn van die beschikbaarheid of van de ermee gelijkgestelde situatie. Deze datum kan evenwel niet gelegen zijn voor de eerste dag van de maand die volgt op de 60e verjaardag.

Het derde lid is eveneens van toepassing op de personen die bij hun werkgever een aanvraag om vóór 5 maart 2013 in een in datzelfde lid beoogde situatie te worden geplaatst hebben ingediend :

1° vóór 1 januari 2012;

2° of vanaf 1 januari 2012 op voorwaarde dat deze aanvraag door de werkgever werd ingewilligd vóór 5 maart 2012. ».

2° de volgende leden worden toegevoegd, luidende :

« De afwijkingen voorzien in het derde en vierde lid zijn niet meer van toepassing indien het personeelslid de beschikbaarheid of de vergelijkbare situatie voortijdig beëindigt.

Het rijdend personeel bedoeld in het tweede lid zijn de personeelsleden die behoren tot het rijdend personeel bepaald door het pensioenreglement van de NMBS Holding zoals het van kracht was op 28 december 2011. ».”

Parlementaire voorbereidingen

“Art. 3

De uitzonderingscategorieën die in het huidige artikel 88, tweede lid, van de wet van 28 december 2011 houdende diverse bepalingen zijn opgenomen, met name het rijdend personeel van de NMBS-Holding, de geïntegreerde politie en de militairen, worden uitgebreid met een categorie die bestaat uit voormalige militairen die overgeplaatst werden in toepassing van de volgende wetsbepalingen:

— *artikel 10 van de wet van 30 maart 2001 betreffende het pensioen van het personeel van de politiediensten en hun rechthebbenden;*

— *artikel 5bis van de wet van 25 februari 2003 houdende de inrichting van de functie van veiligheidsbeambte met het oog op de uitvoering van taken die betrekking hebben op de politie van hoven en rechtbanken en de overbrenging van gevangenen;*

— *artikel 10 van de wet van 16 juli 2005 houdende de overplaatsing van sommige militairen naar een openbare werkgever;*

— *artikel 194 van de wet van 28 februari 2007 tot vaststelling van het statuut van de militairen van het actief kader van de Krijgsmacht.*

De hiervoor vermelde personeelsleden zijn gewezen militairen die bij hun overgang naar de burgerlijke ambtenarij de hoedanigheid van militair hebben verloren maar een waarborg genieten inzake de preferentiële pensioenleeftijd van militairen. Om de mobiliteit van deze categorie van voormalige militairen niet in het gedrang te brengen, wordt bijkomend in een vierde uitzonderingscategorie voorzien.

Naast de toevoeging van een vierde uitzonderingscategorie, wordt in dit tweede lid van artikel 88 van de wet van 28 december 2011 een verduidelijking aangebracht. Naast de vermelding van de ‘preferentiële leeftijdsgrenzen’, waarop voormelde categorieën een uitzondering uitmaken, wordt de vermelding van de ‘loopbaanvoorwaarden’ toegevoegd. In de huidige tekst van artikel 88 wordt deze laatste vermelding niet uitdrukkelijk weergegeven, wat tot verwarring aanleiding kan geven, niettegenstaande de memorie van toelichting bij de wet van 28 december 2011 uitdrukkelijk spreekt over loopbaanvoorwaarden en preferentiële leeftijdsgrenzen.

Artikel 88, derde lid, van de wet van 28 december 2011 bepaalde dat de personen die zich op 28 november 2011 in een voltijdse of deeltijdse beschikbaarheid voorafgaand aan de oppensioenstelling bevinden of in een vergelijkbare situatie, op pensioen worden gesteld op de eerste dag van de maand die volgt op de 60ste verjaardag. Hetzelfde gold voor wie vóór 28 november 2011 een aanvraag had ingediend om in dergelijke situatie van beschikbaarheid voorafgaand aan het pensioen te worden geplaatst.

Artikel 3, 1°, wijzigt deze datum van 28 december 2011 naar 1 januari 2012 en voegt hieraan toe dat het in het in artikel 88, derde lid van de wet van 28 december 2011 bepaalde voordeel ook geldt voor de personen wiens aanvraag dateert van na 1 januari 2012, op voorwaarde dat deze laattijdige aanvraag door hun werkgever werd ingewilligd vóór 5 maart 2012.

Deze personen genieten aldus een waarborg dat zij toch met pensioen kunnen gaan op de eerste dag van de maand die volgt op hun 60ste verjaardag.

Het bleek evenwel dat niet alle vormen van beschikbaarheid beëindigd worden op de leeftijd van 60 jaar. Daarom wordt artikel 88, derde lid zodanig aangepast dat het pensioen ten vroegste ingaat vanaf 60 jaar in plaats van vast vanaf 60 jaar.

Tevens wordt verduidelijkt dat het om een vorm van beschikbaarheid op eigen verzoek moet gaan. Dit bleek reeds impliciet uit artikel 88, derde lid, van de wet van 28 december 2011.

Bovendien wordt een bijkomende voorwaarde opgelegd om van de gunstmaatregel inzake beschikbaarheid voorafgaand aan het rustpensioen te kunnen genieten, met name dat de aanvraag voor dit verlof ten vroegste één jaar voorafgaand aan de begindatum van het verlof mag ingediend worden. Het is immers niet de bedoeling dat ook al te jonge personeelsleden van deze overgangsmaatregel kunnen blijven genieten.

Dit is het voorwerp van artikel 3, 1°.

De in artikel 88, derde lid, van de wet van 28 december 2011 bedoelde vormen van disponibiliteit voorafgaand aan het rustpensioen zijn situaties die in principe onomkeerbaar zijn tot op de datum waarop het pensioen kan ingaan. In uitzonderlijke gevallen blijft het voor de betrokkene evenwel toch mogelijk om dergelijke situaties voortijdig te beëindigen, bijvoorbeeld door zijn functie opnieuw op te nemen of door ontslag te nemen vóór hij de leeftijd bereikt waarop hij met pensioen kan. In dat geval zal de betrokkene geen aanspraak meer kunnen maken op de waarborg bedoeld in artikel 88, derde en vierde lid, van de wet van 28 december 2011. Hierbij dient opgemerkt dat een wijziging in de belangrijkheid van de restprestaties tijdens de disponibiliteit voorafgaand aan het rustpensioen niet beschouwd wordt als de beëindiging van die disponibiliteit.

Voor de uitzonderingscategorie van het rijdend personeel van de NMBS die in het huidige artikel 88, tweede lid, van de wet van 28 december 2011 is opgenomen, wordt gepreciseerd dat het uitsluitend betrekking heeft op het rijdend personeel omschreven in het pensioenreglement van de NMBS-Holding, zoals het van kracht was op 28 december 2011. Voor de toepassing van artikel 88, tweede lid, van de wet van 28 december 2011 kunnen derhalve geen nieuwe functies of graden aan de personeelscategorie van het rijdend personeel worden toegevoegd.

Dit is het voorwerp van artikel 3, 2°.”

Artikel 3 wet 13 december 2012 heeft geen invloed op de aangevochten niet-verantwoorde discriminatie. Het artikel breidt de uitzonderingen uit naar de speciale regeling voor ex-militairen in de wet van 30 maart 2001 en past de overgangsmaatregel aan voor mensen die zich op eigen aanvraag in een disponibiliteit voorafgaandelijk aan hun pensioen bevonden op 1 januari 2012.

Conclusie

Het is duidelijk dat de wetgever een aantal andere, bestaande, al dan niet verantwoorde anomalieën heeft wenselijk te maken en een aantal maatregelen heeft ingevoerd om de invoering van het nieuwe stelsel “billijker en rechtvaardiger” te laten verlopen. Er wordt echter nergens in de parlementaire voorbereidingen verwezen naar de gekende, niet-verantwoorde, bijkomende discriminatie tussen 2 categorieën van politieofficieren m.b.t. de minimumpensioenleeftijd (enerzijds 54, 56, 58 – anderzijds 62).

De artikelen 2 en 3 wet 13 december 2012 werken de niet-verantwoorde discriminatie, als gevolg van de wet van 28 december 2011 houdende diverse bepalingen -in het bijzonder de artikelen 85 van deze wet van 28 december 2011 houdende diverse bepalingen-, tussen enerzijds de personeelsleden van het operationeel kader die behoren tot het officierskader en die op 30 april 1999 geen deel uitmaakten van de Rijkswacht en anderzijds de personeelsleden van het operationeel kader die behoren tot het officierskader en die op 30 april 1999 wel deel uitmaakten van de Rijkswacht **niet** weg.

Er is bijgevolg nog steeds sprake van een schending van artikel 10 en 11 van de Grondwet afzonderlijk gelezen of in samen lezing met de artikelen 177 en 184 van de Grondwet alsook artikel 1 van het Eerste Aanvullend Protocol bij het Europees verdrag voor de Rechten van de Mens.

OM DEZE REDENEN

BEHAGE HET HET GRONDWETTELIJK HOF

Akte te verlenen aan verzoekers dat zij volharden.

Antwerpen, 2013

P. VAN DER STRATEN
Advocaat